

Lublin, 28 października 2013 r.

**Szanowny Pan
Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin
Pl. Króla Władysława Łokietka 1
20-109 Lublin**

Dotyczy: *Projektu koncepcyjnego rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku dawnych zakładów szkolnych usytuowanych przy ul. Popiełuszki 5 w Lublinie na Centrum Sztuki Współczesnej „Labirynt”, przygotowania inwestycji publicznych obiektów kultury w trybie przetargów oraz przestrzeni publicznych dzielnicy Wieniawa.*

Zaniepokojeni poziomem projektowanych rozwiązań adaptowanego budynku dawnych warsztatów samochodowych oraz jego otoczenia na potrzeby powstającego Centrum Sztuki Współczesnej, składamy zestaw uwag dotyczących powyższych zagadnień.

Z poważaniem

Uwagi opracował:
Marcin Molik

Jan Kamiński
Przewodniczący RKP

Otrzymują:

**Pan Stanisław Kalinowski, Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Inwestycji i Rozwoju
Pan Mirosław Hagemeyer, Główny Architekt Miasta Lublin
Pan Hubert Mącik, Miejski Konserwator Zabytków w Lublinie**

Uwagi Rady i Forum Kultury Przestrzeni do

Projektu koncepcyjnego rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku dawnych zakładów szkolnych usytuowanych przy ul. Popiełuszki 5 w Lublinie na Centrum Sztuki Współczesnej „Labirynt”, przygotowania inwestycji publicznych obiektów kultury w trybie przetargów oraz przestrzeni publicznych dzielnicy Wieniawa.

Zaniepokojeni poziomem projektowanych rozwiązań adaptowanego budynku dawnych warsztatów samochodowych oraz jego otoczenia składamy zestaw uwag dotyczących powyższych zagadnień.

ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Przedstawiona koncepcja placu przed budynkiem nie realizuje założenia utworzenia „skweru sztuki dostępnego dla wszystkich i zapraszającego do spędzania tu czasu i odwiedzania galerii” (wg Wstępnych Wytycznych Funkcjonalno-Programowych Dla Centrum Sztuki Współczesnej). Nie spełnia również oczekiwań przedstawionych przez mieszkańców dzielnicy reprezentowanych przez Radę Dzielnicy Wieniawa. Wynika to bezpośrednio z przeznaczenia tak znaczącej części potencjalnego placu na parking. Jest to rażący efekt niedostosowania parametrów założenia już na etapie sporządzenia Decyzji Ustalenia Lokalizacji Inwestycji Celu Publicznego. Instytucja kultury została zakwalifikowana jako usługi i obciążona nieproporcjonalnie wysokim współczynnikiem miejsc postojowych – 1m.p./25mkw powierzchni usługowej, wysokiej nawet dla budynku handlu wielkopowierzchniowego. Jest to szczególnie niezrozumiałe w porównaniu z wymogami dla takich obiektów w innych polskich miastach. Przykładowo wrocławskie plany miejscowe dla instytucji upowszechniania kultury wymagają czterokrotnie mniejszej ilości, plan miejscowy dla Krakowskiego Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAR, tak bliskiego profilem instytucji, rolą dla dzielnicy i samym adaptowanym obiektem planowanemu CSW Labirynt nie jest obciążony żadnym wymogiem zapewnienia miejsc postojowych. Wymagana ilość miejsc dla lubelskiego Centrum Sztuki Współczesnej są podstawową barierą dla możliwości stworzenia przestrzeni publicznej o randze odpowiedniej oczekiwaniami mieszkańców i instytucji, gdyż parking i dojazdy zajmują blisko połowę potencjalnego placu i mocno odgradzają go od przyległych ulic, zniechęcając do korzystania z miejsca i obiektu. Konieczne zdaje się rozpatrzenie możliwości realizacji miejsc postojowych w formie garażu podziemnego pod płytą placu. W przypadku braku takich możliwości wskazane jest ograniczenie do minimum oznaczeń i wyodrębnienia miejsc postojowych z posadzki skweru tak, by gospodarz obiektu i mieszkańcy dzielnicy we własnym zakresie mogli zagospodarować ten teren według własnych potrzeb. Ponadto planowane zagospodarowanie zieleni i posadzki placu zdaje się być również nieadekwatne do rangi CSW i głównej przestrzeni publicznej dzielnicy. Należy również zwrócić uwagę na potrzebę wprowadzenia dodatkowego przejścia dla pieszych przez ul. Poniatowskiego dla polepszenia dostępności placu i obiektu dla pieszych i rowerzystów od strony wschodniej. Równie ważne jest utworzenie w sąsiedztwie części ogrodowej od północy zjazdu rowerowego i zejścia pieszego z ul. Poniatowskiego na ul. Snopkowskiej.

POTENCJAŁ PRZESTRZENNY BUDYNKU

Proponowanych w koncepcji zmian w istniejącym budynku nie można uznać za zgodne z zaleceniami Miejskiego Konserwatora Zabytków, mimo poprawności braku ingerencji w gabaryty i elewację hali z zewnątrz oraz wycofanie dobudowywanej kubatury. Zaprojektowany podział głównej nawy hali na liczne pomieszczenia, stale wydzielone w pionie i w poziomie, niszczy „integralność, tj. spójność całości” przez diametralną zmianę proporcji wewnątrz, co ostatecznie uniemożliwi zachowanie „budowli odbieranej jako autentyczną całość architektoniczną o pierwotnej, zgodnej z zamysłem autorskim lokalizacji i formie architektonicznej”, w szczególności „planu i struktury przestrzennej” oraz „plastyki formy jako całości” (cytaty wg pkt 4 wytycznych Miejskiego Konserwatora Zabytków – pismo MKZ-EZ.4120.2013). Paradoksalnie wykorzystanie potencjału przestrzennego głównego wnętrza hali poprzez przeznaczenie na Centrum Sztuki Współczesnej powinno iść w parze z jego wystawienniczą rolą, jednak w sposób przedstawiony w koncepcji₂ doprowadzi się do zmarnowania tego potencjału

i ograniczenia zabytkowej wartości obiektu.

Wskazane jest rozpatrzenie rozwiązań zamiennych z zastosowaniem podziałów mobilnych głównej nawy hali z możliwością dostosowywania do bieżących potrzeb użytkownika. Rozwiązania takie dają większe możliwości realizowania planowanej funkcji budynku niż stałe podziały ścianami murowanymi i umożliwiają zachować integralność zabytkowej struktury budynku.

UKŁAD FUNKCJONALNY BUDYNKU

Rozkład funkcji budynku przedstawiony w koncepcji mocno ogranicza jego relację z przestrzeniami publicznymi na zewnątrz. Wpłynie to negatywnie na żywotność i uczęszczanie placu, szczególnie gdyż budynek CSW Labirynt będzie jedynym budynkiem z otaczających, który mógłby otwierać się na plac lokalami z usługami czy gastronomią. W budynku istniejącym od strony placu zaplanowano głównie pomieszczenia dla pracowników. Funkcje publiczne czyli klubo-kawiarnia, księgarnia zostały odizolowane od placu przez lokalizację na tyłach dobudowywanej części. Umieszczenie klubo-kawiarni bezpośrednio przy placu i holu głównym byłoby znacznie bardziej korzystne zarówno dla przestrzeni publicznych jak i klubu, którego część podziemna mogłaby wykorzystać ponadprzeciętnie wysokie na 6-7m pomieszczenia dawnej kotłowni (obecnie przewidziane na przyłącza) znacznie lepiej nadające się na stworzenie klubu z atmosferą niż w nowo wybudowanej części. Ponadto klub zlokalizowany wejściem i oknami przy placu byłby mniej uciążliwy w godzinach nocnych dla mieszkańców domów przy ul. Junoszy na tyłach działki. Relacje wejść do budynku z otoczeniem również nie są korzystne. Główne wejście zlokalizowano w narożniku placu jeszcze bardziej ograniczając jego rolę. Wejściu istniejącemu na środku elewacji frontowej nadano marginalną funkcję portierni i dojścia do toalet, a bramę od strony ul. Poniatowskiego zlikwidowano na rzecz holu rozładowczego. W ten sposób budynek po przebudowie z żadnej strony nie da możliwości wglądu i otwarcia przestrzeni ekspozycyjnych na otoczenie. Należy zwrócić uwagę, że nawet w obecnej formie jest to możliwe od strony ul. Poniatowskiego, a planowana przebudowa powinna ten potencjał rozwijać zamiast ograniczać. Konieczne wydaje się więc rozpatrzenie innego układu pomieszczeń prowadzącego do lepszego wykorzystania istniejącego obiektu, np. poprzez ulokowanie pomieszczeń pomocniczych i biurowych w nowej kubaturze na rzecz maksymalnego otwarcia holów i przestrzeni ekspozycyjnych na otoczenie, a w szczególności przeniesienie pomieszczeń pomocniczych jak magazyny, windę towarową i toalety z głównej hali na rzecz dużych pomieszczeń wiodących funkcji instytucji. Zgodnie ze zgłaszanymi uwagami Rady Dzielnicy Wieniawa pożądane jest zapewnienie pomieszczenia lub przestrzeni zachęcającej do nieskrępowanego przebywania, łatwo dostępne, widoczne od placu i zapraszające mieszkańców do korzystania z obiektu niezależnie od jego podstawowych działalności. Jest to rzecz podstawa dla tego typu budynku i powinien być to przynajmniej dobrzeumeblowany hol główny, pożądane jest również pomieszczenie mogące służyć za świetlicę i miejsce spotkań mieszkańców.

PRZESTRZENIE PUBLICZNE DZIELNICY WIENIAWA

Plac przed Centrum Sztuki Współczesnej Labirynt miał stać się jedną z głównych przestrzeni wspólnych zachodniej części Dzielnicy Wieniawa. Należy zwrócić uwagę na konieczność i dołożyć wszelkich starań do realizacji i zagospodarowania tego miejsca w sposób faktycznie prowadzący do zafunkcjonowania jako tej szczególnej domeny mieszkańców. Równie istotne jest przewidzenie rezerwy terenowej i realizacji drugiej przestrzeni publicznej we wschodniej części dzielnicy, w rejonie dawnego Rynku i obecnego stadionu przy ulicach Długosza i Leszczyńskiego. Przestrzeń ta powinna zostać uwzględniona w momencie wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Powstanie tych dwóch miejsc jest szczególnie ważne w kontekście likwidacji Kina Kosmos, planowanej zabudowy terenów przy stadionie oraz planowanego zwiększenia przepustowości ul. Poniatowskiego. Obie te przestrzeni mają istotne znaczenie dla funkcjonowania dzielnicy, a przestrzeń w miejscu dawnego Rynku jest także elementem budującym tożsamość miejsca, w powiązaniu z zachowanym ratuszem Wieniawy, zrewaloryzowanym Parkiem Saskim, szubienicą₃ miejską i innymi relikdami.

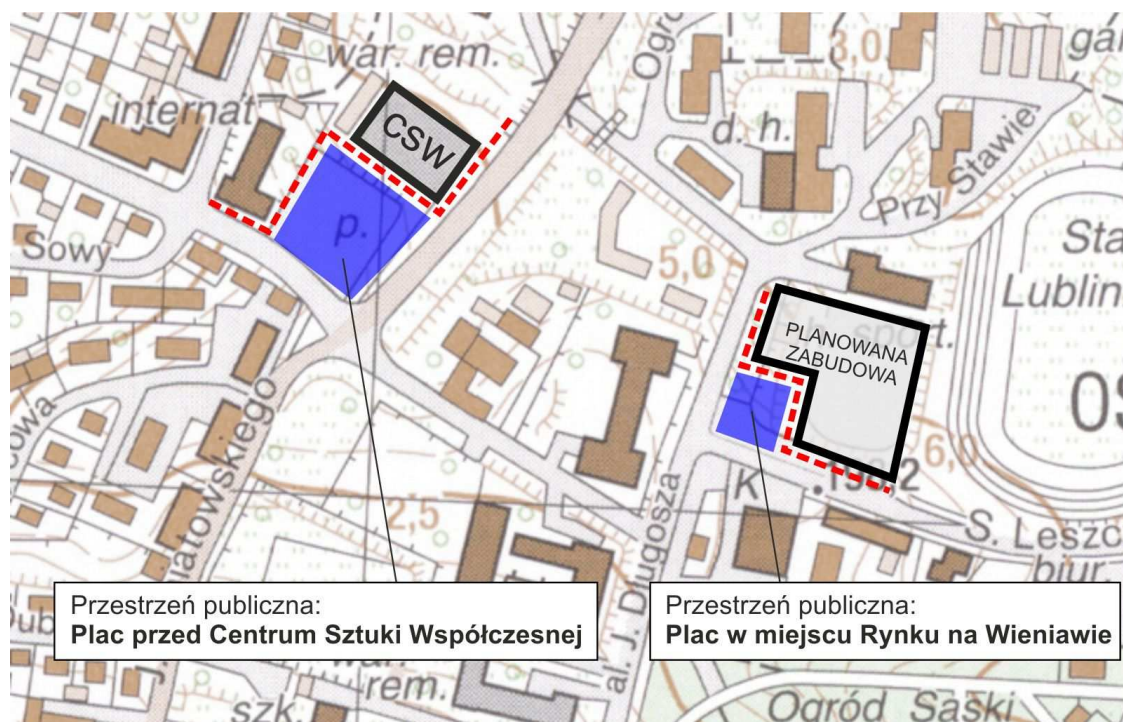
WNIOSKI

Mimo bliskiego terminu zakończenia projektu zgodnie z bieżącą umową z wykonawcą apelujemy do Prezydenta Miasta Lublin o dołożenie wszelkich starań w doprowadzeniu inwestycji do należytego poziomu zarówno planowanej funkcji Centrum Sztuki Współczesnej Labirynt jak jego roli w przestrzeni miasta. Inwestycja w formie przedstawionej w koncepcji nie może spełnić takich wymagań, w znikomym stopniu wykorzystuje możliwości obiektu ograniczając tym samym instytucję, która będzie z niego korzystać oraz nie tworzy przestrzeni publicznej adekwatnej do oczekiwań i potrzeb mieszkańców.

Jednocześnie zwracamy uwagę na konieczność uwzględnienia tych samych uwarunkowań, w szczególności ograniczenia wymogów dotyczących miejsc postojowych na rzecz przestrzeni publicznych oraz zgodności programu funkcjonalnego z potencjałem przestrzennym adaptowanych budynków dla kolejnych instytucji kultury już na etapie opracowywania Decyzji o Ustaleniu Lokalizacji Inwestycji Celu Publicznego. Szczególnie dla planowanego Centrum Zabawy Wiedzą w dawnym budynku Słodowni przy ul. Misjonarskiej. Konieczne jest opiniowanie tych wczesnych decyzji planowanych obiektów kultury z MKUA, również RKP. Poziom rozwiązań przedstawionej koncepcji CSW Labirynt jest kolejnym dowodem na to, że formuła przetargu nie jest narzędziem prowadzącym do uzyskania wysokiej jakości publicznych budynków i przestrzeni. Nie daje ona możliwości wyznaczenia właściwego poziomu jakości rozwiązań przed ich wyspecyfikowaniem dla wykonawcy dokumentacji. Organizacja konkursów jest jedyną metodą zapewniającą rezultaty adekwatne dla tej rangi instytucji i przestrzeni miejskich.

Do powyższego stanowiska załączamy zdjęcia wnętrza hali przyszłego Centrum Sztuki Współczesnej przedstawiające jej obecny charakter i potencjał otwartej jasnej hali z czytelną całą strukturą przestrzenną budynku, która zostaną bezpowrotnie stracone przy realizacji stałego podziału na mniejsze wynikowe pomieszczenia według bieżącej koncepcji. Dołączamy także poglądową mapkę terenu, przedstawiającą lokalizację proponowanych dwóch najważniejszych przestrzeni publicznych dzielnicy Wieniawa: placu w miejscu dawnego Rynku oraz placu przed Centrum Sztuki Współczesnej.

Opracował: Marcin Molik

Mapa poglądowa przedstawiająca dwie wnioskowane przestrzenie publiczne dzielnicy Wieniawa.

Fot. 1. Hala przyszłego Centrum Sztuki Współczesnej (fot. Krzysztof Jaraszekiewicz).

Fot. 2. Hala przyszłego Centrum Sztuki Współczesnej (fot. Krzysztof Jaraszekiewicz).